

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 391/04-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. septembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. R. P. a D. P., obaja bytom K., zastúpených advokátom JUDr. J. F., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00 porušil základné právo Mgr. R. P. a D. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Mgr. R. P. a D. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie vo výške každému po 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré je im Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Mgr. R. P. a D. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 13 970 Sk (slovom trinásťtisícdeväťstosedemdesiat slovenských korún), ktorú je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. J. F., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 1. decembra 2004 č. k. IV. ÚS 391/04-11 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. R. P. (ďalej len „sťažovateľ v I. rade“) a D. P. (ďalej len „sťažovateľka v II. rade“), obaja bytom K. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. F., K., ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00.

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00 sa sťažovatelia žalobou podanou okresnému súdu 8. marca 2000 domáhali od žalovanej – I., a. s. (ďalej len

„žalovaná“), zaplata 10 330 Sk s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ktorá im vznikla neoprávnenými výbermi finančných prostriedkov z ich bankového účtu platobnou kartou, ktorá bola žalovanou zrušená po tom, ako sťažovatelia nahlásili žalovanej jej odcudzenie. Podľa tvrdenia sťažovateľov: „Od podania žaloby uplynulo takmer 55 mesiacov a v merite veci rozhodnuté nebolo.“

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli: «Od podania žaloby v predmetnej veci boli okresným súdom vytýčené a uskutočnené tri pojednávania, prvé až 28. 11. 2002 po urgencii z 3. 4. 2002 a následnej sťažnosti na prietahy v konaní zo 14. 8. 2002. Následne okresný súd v predmetnej veci v priebehu roku 2003 nariadil, resp. uskutočnil ešte dve pojednávania v dňoch 12. 4. 2003 a 11. 9. 2003.

(...) Súd od posledného pojednávania konal vo veci tak, že prípisom zo 17. 3. 2004 urgoval podanie ďalších návrhov na dokazovanie, napriek tomu, že na pojednávaní 11. 9. 2003 sme uviedli, že návrhy nemáme. Ďalším prípisom z 25. 6. 2004 nám bolo prostredníctvom nášho právneho zástupcu oznámené, že vo veci bude nariadené znalecké dokazovanie. Z toho dôvodu sme boli vyzvaní k predloženiu špecifických otázok, na vyjadrenie ktorých mal byť ustanovený znalec. O nariadenie znaleckého dokazovania nik z účastníkov nežiadal. Nepopierame právomoc súdu, aby po vypočutí účastníkov nariadil znalecké dokazovanie ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti. V danom prípade však takú nutnosť nevidíme.

Vo veci ide o výber peňazí z účtu prostredníctvom bankomatu po tom, čo sme žalovanej ohlásili krádež platobnej karty a túto zrušili. Žalovaná tvrdí, že po odcudzení karty nedošlo k jej blokácii, ale len k zrušeniu, čím sme spôsobili výber finančných prostriedkov nepovolenou osobou ku vlastnej škode. (...) Žalovaná musí mať špecifikované a teda verifikované pojmy „zrušenie“ a „blokácia“ platobnej karty. K týmto skutočnostiam mala a musela predložiť dôkaz žalovaná, a preto sme toho názoru, že v danom prípade nejde o také skutočnosti, na ktoré sú potrebné odborné znalosti a nariadenie znaleckého dokazovania.

Prejednávanú vec nepovažujeme za náročnú a na jednom resp. dvoch pojednávaniach mohlo a malo byť na uvedené dve zásadné otázky zodpovedané a vo veci rozhodnuté.»

Sťažovatelia sa domáhali aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia: „vo výške 100 000 Sk z dôvodu vzniku dlhodobého stavu právnej neistoty (...) vyvolávajúcej psychické napätie a stres, a to nielen z dôvodu finančnej núdze, v ktorej sa (...) aj prostredníctvom priet'ahov v konaní okresného súdu ocitli, ale aj z dôvodu psychickej záťaže a majetkovej ako aj nemajetkovej ujmy.“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00 porušil právo Mgr. R. P. a D. P., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00 prikazuje konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Mgr. R. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. D. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Košice I je povinný zaplatiť náhradu trov konania Mgr. R. P. a D. P. v sume 13 970 Sk (slovom trinásťtisícdeväťstosedemdesiat slovenských korún) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. J. F., K., do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda JUDr. A. M. listom sp. zn. Spr 2369/02 z 18. augusta 2005 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 25. augusta 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov v predmetnom konaní uviedol:

„Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 8. 3. 2000 sa sťažovatelia (...) domáhajú od žalovanej I., a. s. zaplataenie sumy 10.330,- Sk s prísl., titulom výberu finančných prostriedkov z ich bežného účtu neznámou osobou pomocou zrušenej, resp. nulitnej platobnej karty. (...)

Pojednávanie dňa 11. 9. 2003 bolo odročené na neurčito na žiadosť právneho zástupcu žalobcov, ktorý požiadal o poskytnutie lehoty na navrhnutie ďalších dôkazov.

Právny zástupca žalobcov až po druhej písomnej urgencii súdom, dňa 6. 4. 2004 oznámil, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemá. (...)

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, je potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie a to hlavne znalcami, nakoľko sa jedná o vysoko odbornú otázku, ktorú súd nie je kompetentný vyriešiť.

Je pravdou, že konanie sa začalo 8. 3. 2000 a prvé pojednávanie bolo nariadené na 28. 11. 2002. Toto obdobie možno hodnotiť ako obdobie nečinnosti súdu, ale nebolo spôsobené subjektívnymi prieťahmi ale objektívnou situáciou, ktorá na Okresnom súde Košice I existuje už niekoľko rokov. Od 28. 11. 2002 súd vo veci pravidelne a bez prieťahov koná.“

2. 2. Právny zástupca sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Z vyjadrenia vyplýva, že v predmetnom konaní o prieťahy ide. (...)

Aj keď sa vo vyjadrení OS Košice I vytyka, že na uznesenie súdu z pojednávania dňa 11. 9. 2003 z našej strany nebolo včas reagované, je potrebné uviesť, že aj nečinnosť vyjadruje určité stanovisko, v danom prípade, že ďalšie návrhy nie sú a je preto vecou súdu, ako rozhodne. Je však potrebné uviesť, že už na tomto pojednávaní náš právny zástupca prehlásil, že ďalšie návrhy na dokazovanie nemá. Napriek tomu súd bol toho názoru, že znalecké dokazovanie je nutné preto ho uznesením zo 7. 9. 2004 nariadil, čo je v súlade s jeho právomocou a procesným postupom.

Žalobcovia sú preto toho názoru, že zo strany Okresného súdu Košice I v konaní 25 C 101/00 došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov zaručeného v sťažnosti citovaných ustanovení. Od doby podania žaloby došlo k viacerým finančným úpravám prehlbujúcim infláciu Sk, ktorá sa dotýka aj nás, ako poškodených. Tieto skutočnosti si vyžadujú osobitnú starostlivosť súdu, aby spôsobená škoda bola čo najmenej citeľná. Preto vo veci malo byť postupované tak, aby došlo k naplneniu účelu súdneho konania a k povinnosti organizovať procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil trvajúci stav vzniku a teda prehlbovania škody a stav právnej neistoty. Takýto postup vyžaduje aj ustanovenie § 100 ods. 1 OSP.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (m. m. I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

4. V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť IV. senát ústavného súdu, pretože v roku 2004 a v roku 2005 v súlade s rozvrhom práce na tento rok bol sudca spravodajca Juraj Horváth členom IV. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu uznesením z 31. mája 2005 Dodatkom č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2005 sp. zn. Spr 1164/04 rozhodlo, že s účinnosťou od 8. júna 2005 sa sudca spravodajca Juraj Horváth stal členom I. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu zároveň rozhodlo, že veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Juraj Horváth, sa prejednávajú v I. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prejedнала a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 25 C 101/00:

- 8. marec 2000 - sťažovatelia sa žalobou podanou okresnému súdu domáhali od žalovanej zaplata 10 330 Sk s príslušenstvom z titulu neoprávnených výberov z ich bankového účtu platobnou kartou po tom, ako sťažovatelia nahlásili žalovanej jej odcudzenie s tým, že žalovaná ju mala zrušiť a súčasne žiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov;
- 13. apríl 2000 - okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie k žalobe a sťažovateľov na predloženie dokladov nevyhnutných na rozhodnutie o ich žiadosti na oslobodenie od súdnych poplatkov;
- 27. apríl 2000 - žalovaná sa vyjadrila k žalobe;
- 3. máj 2000 - okresnému súdu boli doručené doklady o príjmoch sťažovateľov;
- 26. máj 2000 - okresný súd vyzval žalovanú na zaslanie viacerých rovnopisov jej vyjadrenia k žalobe;
- 13. jún 2000 - okresný súd zaslal vyjadrenie žalovanej na vedomie právneho zástupcovi sťažovateľov;
- 3. apríl 2002 - právny zástupca sťažovateľov urgoval nariadenie pojednávania;
- 1. august 2002 - okresný súd nariadil pojednávanie na 28. november 2002;
- 28. november 2002 - po vypočutí účastníkov bolo pojednávanie odročené na 17. apríl 2003 z dôvodu predvolania svedkyne a vyžiadania interného predpisu žalovanej o jej postupe pri hlásení krádeže platobnej karty;
- 12. december 2002 - okresnému súdu boli doručené vyžiadané interné predpisy žalovanej;
- 17. apríl 2003 - po vypočutí svedkyne okresný súd odročil pojednávanie na 11. september 2003 za účelom vypočutia žalovanou navrhutej svedkyne, pričom žalovaná sa zaviazala oznámiť okresnému súdu jej adresu a predložiť ďalšie listiny;
- 2. máj 2003 - žalovaná zaslala okresnému súdu adresu svedkyne a ďalšie listinné dôkazy;

- 11. september 2003 - pojednávanie bolo po vypočutí svedkyne na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov odročené na neurčito za účelom poskytnúť mu lehotu na oznámenie návrhov na ďalšie dokazovanie;
- 25. november 2003 - okresný súd vyzval účastníkov aby do 10 dní oznámili, či majú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania;
- 22. december 2003 - žalovaná oznámila okresnému súdu, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania;
- 17. marec 2004 - okresný súd urgoval právneho zástupcu sťažovateľov, aby oznámili či majú návrhy na doplnenie dokazovania;
- 6. apríl 2004 - právny zástupca sťažovateľov oznámil okresnému súdu, že nemajú ďalšie návrhy na dokazovanie;
- 25. jún 2004 - okresný súd vyzval účastníkov, aby vzhľadom na to, že bude nariadené znalecké dokazovanie, oznámili „špecifické otázky“, ktoré by mali byť zodpovedané súdnym znalcom;
- 9. júl 2004 - žalovaná oznámila okresnému súdu, že nepredpokladá žiadne „špecifické otázky“ pre súdneho znalca;
- 14. júl 2004 - právny zástupca sťažovateľov oznámil okresnému súdu, že nepovažuje za potrebné nariadiť znalecké dokazovanie, pretože postačuje, keď na jeho otázky jednoznačne odpovie žalovaná;
- 19. august 2004 - okresný súd uznesením ustanovil súdneho znalca z odboru slaboprúdovej elektrotechniky, odvetvia bezpečnosť a ochrana informačných systémov a uložil mu lehotu 40 dní na vypracovanie znaleckého posudku ohľadne zodpovedania otázky, či aj po zrušení platobnej karty je možné prostredníctvom nej vyberať finančné prostriedky z bankového účtu bez znalosti PIN (uznesenie bolo súdnemu znalcovi doručené 17. septembra 2004);
- 26. október 2004 - okresný súd zaslal súdnemu znalcovi spis pre potreby vypracovania znaleckého posudku a ponechal si zberný spis;
- 31. december 2004 - súdny znalec požiadal okresný súd o súčinnosť pri získaní informácií od spoločnosti T. Slovakia, a. s.;
- 18. marec 2005 - okresný súd vyzval spoločnosť T. Slovakia, a. s., o poskytnutie potrebných informácií súdnemu znalcovi;

- 12. apríl 2005 - okresnému súdu boli spoločnosťou T. Slovakia, a. s., zaslané vyžiadané informácie;
- 2. máj 2005 - podpredsedníčka okresného súdu uložila zákonnej sudkyňi vyvodiť proti súdnemu znalcovi „*príslušné opatrenia*“, pretože nepredložil znalecký posudok v určenej lehote;
- 8. jún 2005 - okresný súd zaslal informácie získané od spoločnosti T. Slovakia, a. s., súdnemu znalcovi a vyzval ho na urýchlené vypracovanie a predloženie znaleckého posudku;
- 19. júl 2005 - okresný súd u súdneho znalca zistil, že znalecký posudok bude vypracovaný do konca júla 2005;
- 29. júl 2005 - okresnému súdu bol doručený znalecký posudok;
- 5. august 2005 - okresný súd zaslal znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom konania.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie 10 330 Sk s príslušenstvom z titulu náhrady za neoprávnené výbery z bankového účtu sťažovateľov zrušenou platobnou kartou vedenom pod sp. zn. 25 C 101/00, v ktorom sťažovatelia vystupujú ako žalobcovia, došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd je toho názoru, že predmetné konanie vzhľadom na jeho predmet nemožno hodnotiť ako právne zložitú vec, ktorá má vplyv na doterajšiu, vyše päťročnú dĺžku konania.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že na celkovej dĺžke konania majú čiastočne svoj podiel aj sťažovatelia, a to tým, že po tom, ako pojednávanie 11. septembra 2003 bolo odročené na žiadosť ich právneho zástupcu s cieľom poskytnúť im lehotu na oznámenie ďalších dôkazov, právny zástupca oznámil okresnému súdu po opakovanej výzve okresného súdu z 25. novembra 2003 a zo 17. marca 2004 až 6. apríla 2004, že nemá návrhy na dokazovanie, teda po viac ako šiestich mesiacoch.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci nečinný, resp. nepreukázal vo veci relevantnú procesnú činnosť v období od 13. júna 2000 (okresný súd zaslal vyjadrenie žalovanej sťažovateľom) do 1. augusta 2002 (okresný súd nariadil pojednávanie na 28. november 2002), pričom v tomto období okresný súd nevykonal vo veci žiaden relevantný procesný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov.

Celková doba zbytočných priet'ahov z dôvodu nečinnosti okresného súdu ustálená ústavným súdom je vyše 25 mesiacov.

V súvislosti s obranným tvrdením predsedu okresného súdu, že „(...) *obdobie nečinnosti súdu, ale nebolo spôsobené subjektívnymi priet'ahmi ale objektívnou situáciou, ktorá na Okresnom súde Košice I existuje už niekoľko rokov*“, ústavný súd už opakovane uviedol (m. m. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že

nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Z vyjadrenia predsedu okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení. Skutočnosť, že okresný súd mal problémy s vybavovaním veľkého množstva agendy, ktoré nedokázal riešiť, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníkov konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (m. m. I. ÚS 156/02, I. ÚS 65/04).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia sa domáhali aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške každému po 50 000 Sk, t. j. spolu vo výške 100 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľov dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné

zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, vzhľadom na nečinnosť okresného súdu, ako aj na podiel sťažovateľov na prieťahoch považuje za primerané vo výške každému po 20 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia.

Právny zástupca sťažovateľov si vyúčtoval trovy v celkovej výške 13 940 Sk, a to za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) vo výške 2 x 4 270 Sk, znížené o 20 % [§ 17 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb platnej do 31. decembra 2004 (ďalej len „vyhláška“)] a 2 x režijný paušál po 136 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov za úkony uskutočnené za rok 2004 ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c), § 17 ods. 2 a § 25 vyhlášky. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2004 je 4 534 Sk (1/3 výpočtového základu, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku roku 2003 vo výške 13 602 Sk), po jej znížení podľa § 17 ods. 2 vyhlášky 3 627 Sk a hodnota režijného paušálu je 136 Sk.

Za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2004 patrí jednému sťažovateľovi odmena (po krátení o 20 % podľa § 17 ods. 2 vyhlášky) vo výške 3 627 Sk, po zaokrúhlení 3 630 Sk, spolu s režijným paušalom (136 Sk) vo výške 3 766 Sk. Za dva úkony právnej služby v roku 2004 patrí jednému sťažovateľovi náhrada vo výške 7 532 Sk (2 x 3 766 Sk) a dvom sťažovateľom 15 064 Sk. Za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 patrí jednému sťažovateľovi odmena [po krátení o 20 % podľa § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 25. augusta 2005)] 2 001 Sk a režijný paušál 150 Sk (§ 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb) a dvom sťažovateľom 4 002 Sk. Za právne zastúpenie sťažovateľov v konaní pred ústavným súdom tak vznikol nárok na náhradu trov vo výške 19 066 Sk, a to za tri úkony právnej služby u každého sťažovateľa.

Vzhľadom na to, že právny zástupca si uplatnil náhradu trov len vo výške 13 970 Sk, ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov len vo výške uplatneného nároku, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2005